

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1925

N:o 23—31

- Innehåll: N:o 23. Ålands landstings beslut om antagande av lag om kostnaderna för folkskolväsendet, given den 15 april 1921.
N:o 24. Ålands landstings beslut om antagande av förordningen angående lärarnas vid lägre folkskolor i landskommunerna rätt att såsom tjänsteår för erhållande av tilläggsarvode och pension räkna den tid de tjänstgjort, innan lagen om kostnaderna för folkskolväsendet trätt i kraft ävensom den tid de utan att innehava föreskriven kompetens tjänstgjort även under de närmaste åren därefter, given den 23 december 1921.
N:o 25. Ålands landstings beslut om antagande av lag angående föräldråd.
N:o 26. Ålands landstings beslut om antagande av lagen om ändring av kommunallagen för städerna, given den 21 februari 1825.
N:o 27. Ålands landstings beslut om antagande av lagen om ändring av kommunallagen för landskommunerna, given den 21 februari 1925.
N:o 28. Ålands landstings beslut om antagande av kommunala vallagen, given den 21 februari 1925.
N:o 29. Ålands landstings beslut om antagande av lagen om ändring av lagen angående kostnaderna för folkskolväsendet, given den 31 december 1924.
N:o 30. Ålands landstings beslut om antagande av förordningen angående kompetensfordringarna för lektorstjänster i modersmålet, given den 22 november 1924.
N:o 31. Statsrådets beslut om de allmänna grunder, enligt vilka folkskollärare äger erhålla vederlag för de i 6, 8 och 10 §§ av lagen den 15 april 1921 angående kostnaderna för folkskolväsendet bestämda naturaförmåner, utfärdat den 30 december 1924.

N:o 23.

Ålands landstings beslut

angående antagande av lagen om kostnaderna för folkskolväsendet, given den 15 april 1921.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 6 maj 1925.

Utfärdat i Mariehamn den 14 juli 1925.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting antagit att gälla i landskapet Åland

L a g

om kostnaderna för folkskolväsendet, given den 15 april 1921, dock sålunda, att de befogenheter, vilka enligt densamma ankommer å skolstyrelsen skola av landskapsnämnden utövas; att fattandet av sådant slutligt be-

Mariehamn den 22 november 1924.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom

talman.

Johannes Eriksson

vicetalman.

Aug. Karlsson

vicetalman.

slut av statsrådet, som ej berör grunderna för undervisningsväsendet, skall å landskapsnämnden ankomma;

att med statsmedel i lagen skall förstås landskapets medel; samt

att i förordningen av den 27 juni 1924 angående ordnandet av undervisningsväsendet i landskapet Åland intagna bestämmelser skola vid förvaltningen lända till efterrättelse.

Ovannämnda lag är sålydande:

N:o 102.

L a g

angående kostnaderna för folkskoleväsendet.

Given i Helsingfors, den 15 april 1921.

I enlighet med Riksdagens beslut stadgas:

I KAP.

Allmänna stadganden.

§ 1.

Den i lagen om läroplikt av denna dag föreskrivna folkskoleinrättning grundas och underhålles samt de av läropliktens införande härflytande kostnader bestridas av kommun i dess helhet; och erhåller kommun för sagda ändamål understöd av staten på sätt nedan stadgas. Omfattar sköldistrikt delar av olika kommuner, tage vederbörande kommuner del i kostnaderna för skolan i förhållande till antalet av de till varje särskild kommun hörande läropliktiga barnen inom distriktet.

§ 2.

Folkskoleinrättningen underlyder kommunens förvaltning. Av två eller flere kommuner gemensamt underhållen skola står under den kommuns förvaltning, inom vars område skolan är belägen.

§ 3.

Kommun skall för sin folkskoleinrättning uppgöra och till skolstyrelsens fastställelse överlämna reglemente, vilket bör innehålla föreskrifter rörande folkskoleinrättningens förvaltningsätt, ekonomins ordnande, underlättande av elevernas skolgång samt lärarnas avlönande.

II KAP.

Om folkskoleväsendet i landskommunerna.

§ 4.

För varje högre folkskola och folkskola med förkortad lärokurs skall eget skolhus anskaffas. För lägre folkskola skall, där densamma ej kan inrymmas i högre folkskolas lokal, eget skolhus anskaffas eller lämplig lokal upphyas.

Kommun vare dock tillåtet att med skolstyrelsens begivande tillsvicare inrymma högre folkskola och folkskola med förkortad lärokurs i ändamålsenlig förhyrd lokal.

Å skolans tomt skall, åtminstone då ny skola inrättas och byggnad för densamma uppföres, reserveras tillräckligt stort jordområde för lek- och idrottsplan samt för skolträdgård.

§ 5.

Landskommun vare berättigad att till uppförande av egna byggnader för sina folkskolor av staten erhålla i understöd 20—30 % och såsom amorteringslån 40—50 % av byggnadskostnadernas totalbelopp.

Landets fattigaste och glestbefolkade kommuner kunna tilldelas jämväl högre understöd enligt statsrådets prövning ur av riksdagen för ändamålet beviljat anslag.

§ 6.

Lärare vid högre folkskola skall av kommun erhålla följande naturaförmåner: fri bostad, omfattande för manlig lärare tre och för kvinnlig lärare två rum jämte kök, huggen ved samt lyse ävensom fähus, föder och vedlider, badstuga, källare, boda och brunn; vidare nödig betesmark för minst en ko samt dessutom minst en halv hektar uppodlad jord i skolans närhet.

§ 7.

I penninglön åtnjuter lärare i högre folkskola 6,000 mark i året.

Dessutom tillkommer lärare årligt arvodestillägg för fem, tio och femton års oförvitlig tjänst med 480 mark varje gång, samt lärare, som är eller varit gift och utgör familjens huvudsakliga försörjare, därutöver för varje barn under aderton år 480 mark i årligt uppfostringsbidrag.

§ 8.

Lärare vid lägre folkskola åtnjuter i naturaförmåner bostad, omfattande minst ett rum och kök, huggen ved och lyse ävensom nödvändiga uthus samt minst en fjärdedels hektar uppodlad jord.

§ 9.

I penninglön åtnjuter lärare vid lägre folkskola 4,200 mark i året.

Dessutom tillkommer lärare årligt arvodestillägg för fem, tio och femton års oförvitlig tjänst med 360 mark varje gång samt lärare, som är eller varit gift och utgör familjens huvudsakliga försörjare, därutöver för varje barn under aderton år 480 mark i årligt uppfostringsbidrag.

§ 10.

Lärare vid folkskola med förkortad lärokurs tillkommer samma naturaförmåner som lärare vid högre folkskola, samt 6,900 mark i penninglön ävensom arvodestillägg och uppfostringsbidrag till samma belopp som lärare i högre folkskola.

§ 11.

Därest ej i 6, 8 och 10 §§ bestämda naturaförmåner utan särskilda svårighe-

ter kunna i förbindelse med skolan tillhandahållas, äger lärare för desamma erhålla vederlag enligt allmänna grunder, som av statsrådet, på skolstyrelsens framställning, fastställas och kunna, då förhållandena sådant påkalla, av detsamma ändras.

§ 12.

Vid ambulatorisk lägre folkskola anställd lärares flyttning från en undervisningsort till en annan skall bekostas av kommunen.

§ 13.

Lärare i slöjd och handarbete åtnjuter i arvode 175 mark om året för vecko-timme.

På grund av 24 § i lagen om läroplikt antagen lärare i slöjd och teckning åtnjute enahanda löne- och pensionsförmåner som lärare vid högre folkskola.

§ 14.

För upprätthållande av sitt folkskoleväsende erhålla landskommunerna av staten, förutom åt lärare i denna lag bestämd penninglön, två tredjedelar av de verkliga årsutgifterna för deras folkskoleväsende, vilka hänföra sig till folkskolebyggnadernas underhåll, anskaffande av skolinventarier, undervisningsmateriel, åt eleverna gratis av kommunen anskaffade läroböcker och övriga skoltillbehör, till elevernas hälsovård ävensom i 19 och 20 §§ omnämnda understöd.

III KAP.

Om folkskoleväsendet i stadskommunerna.

§ 15.

Beroende av de lokala förhållandena skall, enligt klassificering, som av skolstyrelsen fastställs, lärarnas lägsta avlöning utgöra:

för lärare vid högre folkskola: i första klassen 9,000, i andra klassen 8,400 och i tredje klassen 7,800 mark; samt

för lärare vid lägre folkskola: i första klassen 7,200, i andra klassen 6,600 och i tredje klassen 6,000 mark.

§ 16.

Arligt arvodestillägg tillkommer lärare av staden efter fem, tio och femton års oförvitlig tjänst varje gång:

lärare vid högre folkskola 480 mark samt lärare, som är eller varit gift och utgör familjens huvudsakliga försörjare, därtöfver för varje barn under aderton år 480 mark i årligt uppfostringsbidrag, och

lärare vid lägre folkskola 360 mark samt uppfostringsbidrag enligt samma grunder som lärare i högre folkskola.

§ 17.

Såsom bidrag till underhåll av sitt folkskoleväsende erhålla städerna ur allmänna medel en fjärdedel av sina verkliga kostnader för folkskoleväsendet, och räknas till dessa utgifter: kontanta avlöningar, hyresvärdet av egna skollokaler och hyresbeloppen för sådana förhyrda skollokaler, vilka befinnas motsvara sitt ändamål, ävensom utgifterna för värme och belysning, skolinventarier och undervisningsmateriel, samt för de läroböcker och andra skoltillbehör, vilka eleverna utan ersättning erhålla från kommunens sida, ävensom för elevernas hälsovård, eleverna i skolan givna förplägnad samt anskaffande av böcker till bibliotek för lärarpersonalen.

IV KAP.

Om understödande av folkskolelever.

§ 18.

Folkskolans elever skola avgiftsfritt till ägo erhålla läroböcker och andra skolförnödenheter.

§ 19.

Där det till följd av lång eller svår väg till skolan befinnes nödigt att frambefordra till skolan eller inkvartera i dess närhet yngre och svagare barn, tage kommun enligt sin prövning del uti de föräldrarna härigenom åsamkade kostnader. Är vägen till närmaste folkskola öfver fem kilometer lång, äger kommunen deltaga i kostnaderna för frambefordran-

de och inkvartering utan avseende å barnets ålder.

§ 20.

Mindre bemedlade barn böra av kommun även på andra än i föregående paragrafer nämnda sätt, i synnerhet med bespisnings- och beklädnadshjälp, understödas i så tillräcklig grad, att deras skolgång möjliggöres.

V KAP.

Särskilda föreskrifter.

§ 21.

Emot åtnjutande av de löneförmåner, som i II och III kap. angivas, är folkskollärare skyldig att meddela undervisning i högre folkskola och folkskola med förkortad lärokurs högst trettio veckotimmar och i lägre folkskola tjugufyra veckotimmar. För övertimmar, vilka föranledas vare sig av folkskoleundervisningen eller av fortsättningsundervisning under tjugufem veckor, skall lärare av staten erhålla ersättning med minst 175 mark för veckotimme.

§ 22.

Lärare vid lägre folkskola, som övergår till lärartjänst vid högre folkskola eller folkskola med förkortad lärokurs, vare berättigad att i avseende å arvodestillägg i sin nya tjänst tillgodoräkna sig den tid han i stadgad ordning tjänstgjort efter vunnit kompetens till lärartjänst vid högre folkskola.

§ 23.

Lärare, som övergår från folkskola i en kommun till folkskola i annan kommun, vare berättigad att i avseende å arvodestillägg i sin nya tjänst tillgodoräkna sig sin tidigare tjänstetid.

Stadskommun vare pliktig att utbetala till lärare honom på grund av hans tjänsteår tillkommande arvodestillägg, men får vid utgången av varje år på grund av räkning, till riktigheten bestyrkt av vederbörande inspektor, av staten ersättning för det belopp kommunen sålunda kommit

att erlægga utöver vad densamma enligt denna lag varit skyldig att till läraren utbetala i arvodestillägg för den tid han varit i kommunens tjänst anställd.

§ 24.

Arvodestillägg åt lärare beviljas på folkskoledirektionens framställning av vederbörande folkskoleinspektör. Avböjer inspektör anhållan om arvodestillägg, bör ärendet av honom underställas skolstyrelsens avgörande.

§ 25.

Uppfostringsbidrag utbetalas, räknat från början av den månad, under vilken barnet blivit fött, och skall ansökan därom jämte bevis över sökandens rätt till sagda förmån inlämnas till folkskolans direktion.

§ 26.

Ordinarie lärare vare efter 30 års lärartjänst vid avgång från tjänsten berättigad att för sin återstående livstid erhålla årlig pension av staten enligt följande grunder:

lärare vid högre folkskola och folkskola med förkortad lärokurs 4,800 mark; samt

lärare vid lägre folkskola 3,600 mark.

Om ordinarie lärare därförinnan drabbas av obotlig sjukdom eller befinnes utan eget förvållande eljest hava blivit oförmögen att sin tjänst längre sköta, skall honom, vid avgång från tjänsten, beviljas ett årligt understöd för livstiden, motsvarande för den, som tjänat 5 år, en fjärdedel av ovanuppgivna fulla pensionsbelopp, samt för den, som tjänat längre tid, ytterligare för varje tjänsteår en tjugonedel av sagda belopp, till dess att den, som tjänat 20 år, erhåller fullt pensionsbelopp.

Varder lärare av annan anledning entledigad, vare ej berättigad till pension eller understöd.

Det alla, som vederbör, till efterrättelse länder.

Helsingfors, den 15 april 1921.

Republikens president
K. J. STÅHLBERG.

Kyrko- och undervisningsminister *Niilo Liakka.*

Statsrådet äger rätt förordna, att lärare på grund av försvagade krafter skall avgå ur tjänsten och tilldelas pension.

Lärare vid lägre folkskola, som enligt gällande författningar är berättigad till samma pension som lärare vid högre folkskola, skall bibehållas vid sådan rätt efter denna lags trädande i kraft.

§ 27.

Lärare, som från lägre folkskola övergått till högre folkskola eller folkskola med förkortad lärokurs, vare berättigad att vid avgång från tjänsten i avseende å pension tillgodoräkna sig den tid, varunder han efter vunnen kompetens till lärartjänster vid högre folkskola i stadgad ordning tjänstgjort vid lägre folkskola.

§ 28.

Vad härförinnan är stadgat angående högre folkskola, skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse jämväl med avseende å lägre folkskola och folkskola med förkortad lärokurs.

§ 29.

Befinnes på grund av lokala eller andra förhållanden avvikelse från bestämmelserna i denna lag i enskilda fall vara av nöden, göre vederbörande kommun härom ansökan hos skolstyrelsen, vilken äger befordra ärendet jämte eget utlåtande till statsrådets prövning och avgörande.

§ 30.

Närmare föreskrifter, som påkallas av denna lags bringande i verkställighet, utfärdas genom förordning.

§ 31.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1921. Genom densamma upphävas tidigare bestämmelser så vitt de icke överensstämmer med stadgandena i denna lag.

N:o 24.

Ålands landstings beslut

om antagande av förordningen angående lärarnas vid lägre folkskolor i landskommunerna rätt att såsom tjänsteår för erhållande av tilläggsarvode och pension räkna den tid de tjänstgjort, innan lagen angående kostnaderna för folkskolväsendet trätt i kraft, ävensom den tid de utan att innehava föreskriven kompetens tjänstgjort även under de närmaste åren därefter, given den 23 december 1921.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 6 maj 1925.

Utfärdat i Mariehamn den 14 juli 1925.

På framställning av Ålands land- skapsnämnd har Ålands landsting antagit att gälla i landskapet Åland

Förordning

angående lärarnas vid lägre folksko- lor i landskommunerna rätt att såsom tjänsteår för erhållande av tilläggs-

Mariehamn den 22 november 1924.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom
talman

Johannes Eriksson
victalman.

Aug. Karlsson
victalman.

Ovannämnda förordning är av följande lydelse:

Förordning

angående lärarnas vid lägre folkskolor i landskommunerna rätt att såsom tjänste- år för erhållande av tilläggsarvode och pension räkna den tid de tjänstgjort, in- nan lagen om läroplikt och lagen angående kostnaderna för folkskolväsendet trätt i kraft, ävensom den tid de utan att innehava föreskriven kompetens tjänst- gjort även under de närmaste åren därefter.

Given i Helsingfors, den 23 december 1921.

På föredragning av Kyrko- och Un- dervisningsministern varder närmed stad- gat som följer:

§ 1.

Lärare vid kommunal lägre folkskola bör, då i 9 § av lagen angående kost-

naderna för folkskolväsendet nämnt tilläggsarvode beviljas, innehava stadfästelsebrev å antingen dåvarande eller tidigare folkskolläraryrbesättning.

För såvitt han redan därförinnan enligt följande paragraf innehar tillräckligt antal tjänsteår för erhållande av tilläggsarvode, kan tilläggsarvodet beviljas att utgå räknat från den tidpunkt, då han, efter vunnen kompetens enligt förordningen den 16 juli 1921 angående kompetens till lärartjänst vid kommunal lägre folkskola, tjänstgjort vid kommunal lägre folkskola, dock tidigast från den 1 augusti 1921.

§ 2.

Lärare vid kommunal lägre folkskola, som vunnit kompetens för sin befattning på sätt i den i föregående paragraf nämnda förordning stadgas, är berättigad att för erhållande av tilläggsarvode tillgodoräkna sig, förutom de år han efter förvärvad kompetens till lärartjänst vid lägre folkskola tjänstgjort vid kommunal lägre och högre folkskola, alla de år han, även utan att fylla nuvarande kompetensvillkor, tjänstgjort vid sådan skola, ävensom hälften av den tid han varit anställd vid kyrkliga och privata primärskolor.

Denna rätt gäller även för tiden efter den 1 augusti 1921 så länge det befinnes nödigt att för lärare vid kommunala,

kyrkliga och privata primärskolor anordna kompletteringskurser för ernående av kompetens till lärartjänst vid lägre folkskola, och åtminstone till den 1 augusti 1926.

Lärare vid kyrklig eller privat primärskola får för erhållande av tilläggsarvode tillgodoräkna sig hälften av den tid han efter vunnen kompetens till lärartjänst vid lägre folkskola tjänstgjort även efter den i föregående moment nämnda tidpunkt, därest han senare övergår till lärarbefattning vid kommunal lägre folkskola.

§ 3.

I avseende å pension är vid kommunal lägre folkskola anställd lärare, som erhållit stadfästelsebrev, berättigad att tillgodoräkna sig alla de i föregående paragraf angivna år han tjänstgjort som lärare.

§ 4.

Vad här ovan är sagt om tjänstgöring vid kommunal lägre folkskola och beträffande lärares vid sådan skola rättigheter hänför sig även till de privata lägre folkskolor, som stått under skolstyrelsens inseende och vilka enligt 20 § i förordningen om verkställighet av lagen angående kostnaderna för folkskolväsendet med avseende å statsunderstöd tillsvidare förbliva likställda med kommunala lägre folkskolor.

Det alla, som vederbör, till efterrättelse länder.

Helsingfors, den 23 december 1921.

Republikens president
K. J. STÅHLBERG.

Kyrko- och Undervisningsminister *Niilo Liakka.*

N:o 25.

Ålands landstings beslut om antagande av lag angående föräldraråd.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 6 maj 1925.

Utfärdat i Mariehamn den 14 juli 1925.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting antagit att gälla i landskapet Åland nedanstående

Lag

angående föräldraråd.

§ 1.

Vid varje landskapets lärdomsskola bör finnas ett särskilt föräldraråd, i vilket vederbörande kommun inväljer för tre läsår i sänder fem medlemmar, företrädesvis bland elevernas föräldrar.

§ 2.

Föräldraråd utser inom sig ordförande. Val av föräldraråd och ord-

förande skall delgivas landskapsnämnden.

§ 3.

Föräldraråd är beslutfört, då tre medlemmar äro närvarande.

§ 4.

Föräldraråd står i omedelbar skriftväxling med landskapsnämnden och avgiver utlåtanden i de läroverket berörande angelägenheter, i vilka landskapsnämnden önskar inhämta dess mening.

§ 5.

Vad i skolordningen och andra författningar är stadgat om skolråd gäller föräldraråd.

Mariehamn den 22 november 1924.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom
talman.

Johannes Eriksson
vicetalman.

Aug. Karlsson
vicetalman.

N:o 26.

Ålands landstings beslut

om antagande av lagen om ändring av kommunallagen för städerna,
given den 21 februari 1925.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 6 maj 1925.

Utfärdad i Mariehamn den 14 juli 1925.

På framställning av Ålands land-
skapsnämnd har Ålands landsting
antagit att uti tillämpliga delar gälla
i landskapet Åland, räknat från den
1 januari 1926,

Lag

om ändring av kommunallagen för
städerna, given den 21 februari 1925,
dock sålunda

att vederbörande myndigheter re-
dan under år 1925 i enlighet därmed
äga verkställa erforderliga val och

Mariehamn den 2 mars 1925.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom
talman.

Johannes Eriksson
vicetalman.

Aug. Karlsson
vicetalman.

Ovan åberopade lag är av följande lydelse:

Lag

om ändring av kommunallagen för städerna.

Given i Helsingfors, den 21 februari 1925.

Med upphävande av lagen av den 23
december 1920, angående tillämpning i
vissa fall av kommunala vallagen samt
kommunallagen för landskommunerna och
kommunallagen för städerna, alla av den

27 november 1917, för såvitt densamma
berör kommunallagen för städerna, stad-
gas härmed, i enlighet med Riksdag-
ens beslut, att 7, 8, 9, 10, 11, 12,
14, 17, 18, 19, 22 och 27 §§ i sagda

kommunallag för städerna, 11,14 och 22 §§. sådana delya i lagen av den 27 mars 1919 samt 10 §, sådan densamma lyder i lagen av den 15 augusti 1919, skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 7.

Stadsfullmäktige väljas till sådant antal, att i stad, vars folkmängd enligt mantalslängden utgör:

2,000 eller därunder,	utses 15
över 2,000, men ej över 6,000,	» 23
» 6,000, » » » 10,000,	» 29
» 10,000, » » » 20,000,	» 35
» 20,000, » » » 50,000,	» 41
» 50,000, » » » 100,000,	» 47
» 100,000, » » » 150,000,	» 53
» 150,000	» 59

Suppleanter för fullmäktige väljes till det i kommunala vallagen stadgade antal.

§ 8.

Stadsfullmäktige utses genom omedelbara och proportionella val.

Vid valen hava alla valberättigade lika rösträtt.

Ej må valrätt utövas genom ombud.

Om valen och huru dessa skola för rättas stadgas närmare i kommunala vallagen.

§ 9.

Stadsfullmäktige och deras suppleanter väljas vid vart tredje år skeende ordinarie val för tre år, och varar deras uppdrag till utgången av det kalendeår, varunder nästföljande val av fullmäktige bör verkställas.

§ 10.

Rätt att välja fullmäktige tillkommer envar medlem av stadskommun, såväl man som kvinna, som äger finsk medborgarrätt och före valårets ingång fyllt tjuguetå år och vilken vid senast för rättade mantalskrivning upptagits i stadens mantalslängd.

Valrätt tillkommer likväl icke:

- 1) den, som står under förmyndarskap;
- 2) den, som av annat skäl än medellöshet, styrkt medels intyg av kommu-

nalstyrelsen, under de två närmast föregående åren uraktlåtit att gälda honom påförda kommunala avgifter;

3) den, som i kommunalhem, i annan kommunal fattigvårdsinrättning eller annorledes året om åtnjuter full fattigvård;

4) den, som på grund av domstols laga kraft ägande utslag saknar medborgersligt förtroende eller är ovärdig att nyttjas i landets tjänst eller att föra annans talan; samt

5) den, som övertygats om att hava vid kommunala val köpt eller sålt röst eller på flere än ett ställe avgivit sin röst, eller genom våld eller hot stört valfriheten eller gjort försök därtill, ända till utgången av det tredje kalenderåret efter det, då utslaget vunnit laga kraft.

§ 11.

Valbar till fullmäktig och övriga kommunala förtroendeuppdrag, för såvitt angående dem icke är särskilt stadgat, är envar i kommunen bosatt person, som är berättigad att deltaga i val av fullmäktige.

Till fullmäktig må dock ej väljas landshövding, landssekreterare, landskamrerare, vicelandssekreterare, vicelandskamrerare, medlem av magistrat, tjänsteman och betjänt vid magistrat och poliskammare eller allmän åklagare, ej heller vid stadens drätsel anställd eller densamma underlydande tjänsteman eller betjänt, som är för sin befattning redoskyldig.

Till revisor kan dock utses även i annan kommun bosatt finsk medborgare, såframt han därtill samtycker.

§ 12.

Ej må vald fullmäktig avsäga sig uppdraget, ifall han icke uppnått sextio års ålder.

Den, som under de tre nästföregående åren varit fullmäktig eller ordförande i en för verkställighet och förvaltning av stadens angelägenheter tillsatt styrelse, är likväl berättigad att under de tre följande åren åtnjuta befrielse från uppdraget att vara fullmäktig.

Sker avsägelse på sådan grund, träder suppleant i den valdas ställe.

Uppgives såsom stöd för avsägelse sjuklighet eller civil, militär eller ecklesiastik ämbets- eller tjänstbefattning, familjeförhållanden eller något annat skäl, äge fullmäktige pröva det anmälda hindret.

Godkännes avsägelsen, träde suppleant i stället.

§ 14.

Fullmäktige välja årligen inom sig ordförande och viceordförande. Ej må den valda avsäga sig uppdraget, ifall han icke under de tre nästföregående åren innehåft samma befattning.

Om ordförande eller viceordförande dör eller i följd av bortflyttning eller annan laga orsak avgår innan tiden för hans uppdrag är ute, utses annan person i hans ställe för den tid, som återstår. Lag samma vare, där fullmäktiges ordförande eller viceordförande utses till ordförande eller viceordförande i drätselkammaren.

Om verkställt val av ordförande och viceordförande avgive fullmäktige till landshövdingen skriftligt meddelande genom magistraten.

A fullmäktige ankommer att fastställa ordförandens arvode.

§ 17.

Fullmäktige äga sammanträda på kallelse av ordföranden, då denna finner sådant nödigt för handläggning av ärende, eller då minst en fjärdedel av fullmäktige eller ock landshövdingen eller magistraten därom hos honom gör framställning.

A fullmäktiges sammanträde i januari väljas ordförande och viceordförande för fullmäktige samt, för att granska kommunalförvaltningen och kommunens räkenskaper för det löpande året, enligt fullmäktiges beslut minst fyra revisorer samt lika många revisorssuppleanter; fullmäktige kunna dock besluta överlämna tillsättandet av en revisor och en revisorssuppleant åt någon av statsrådet i detta syfte godkänd kommunalcentralorganisation.

A fullmäktiges sammanträde i juni fattas beslut om godkännande av före-

gående års bokslut och beviljande av svarsfrihet.

A fullmäktiges sammanträde i december beslutes om fastställande av kommunens utgifts- och inkomststat för det följande året samt utses personer till de kommunala befattningar, som vid årets slut bliva lediga, ävensom medlemmar i taxerings- och prövningsnämnderna.

Kan ärende, som i denna paragraf är nämnt, icke av fullmäktige handläggas å stadgad tid, åligger det fullmäktiges ordförande att så snart ske kan utsätta dag för ärendets behandling. Därest den tid, för vilken stadens för viss tid valda befattningshavare blivit utsedda, utgår innan val av nya befattningshavare efter dem förrättats, vare de, som äro i tur att avgå, skyldiga att kvarstå i sina befattningar till dess valet ägt rum.

§ 18.

Kallelse till fullmäktiges sammanträde skall kungöras och fullmäktige delgivas på sätt, som av fullmäktige bestämmes.

Kallelsen bör innehålla uppgift om tid och rum för sammanträdet ävensom om de ärenden, som därvid komma att behandlas.

Kallelse till sammanträde, där val av stadens revisorer och revisorssuppleanter eller av medlemmar i stadens taxerings- och prövningsnämnder förrättas samt antalet revisorer eller medlemmar i taxeringsnämnden bestämmes, eller stadens utgifts- och inkomststat för följande är fastställes, eller av stadens revisorer avgiven berättelse granskas, bör utfärdas minst fjorton dagar före sammanträdet. Till fullmäktiges alla övriga sammanträden kan kallelse utfärdas senast dagen före sammanträdet.

Om tiden för sammanträde skola magistraten och drätselkammarens ordförande skriftligen underrättas.

§ 19.

Ej må ärende av fullmäktige företagas till behandling eller beslut däri fattas, såframt ej minst två tredjedelar av fullmäktiges hela dåvarande antal äro tillstädes.

Uteblir ordföranden, viceordföranden el-

ler ledamot utan giltigt hinder från utsatt sammanträde eller avlägsnar sig utan sådant skäl från pågående sammanträde, erlägg till stadens kassa i vite, ordförande och viceordförande tio samt ledamot fem mark. Bli sammanträde till följd av de närvarandes fältalighet inställt eller upplöst, vare vitet för de frånvarande dubbelt.

§ 22.

Sedan överläggning vid fullmäktiges sammanträde ägt rum och av ordföranden förklarats avslutad, framställa han omröstningsproposition så avfattad, att svaret »ja» eller »nej» uttrycker fullmäktiges beslut.

Sedan propositionen blivit besvarad, give ordföranden tillkänna, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, och befäste detsamma, där annan omröstning ej begäres, med klubbslag. Äskas omröstning, må den verkställas öppet och efter upprop.

Den åsikt, för vilken de flesta rösterna avgivits, gälle såsom fullmäktiges beslut, förutom där viss stadgad röstövertikt enligt denna lag erfordras. Falla rösterna jämnt, gälle såsom beslut den åsikt, för vilken ordföranden avgivit sin röst.

Likväl erfordras för besluts fattande, att minst två tredjedelar av de närvarande fullmäktige biträda detsamma, då beslutet angår:

1) inköp, försäljning eller utbyte av fast egendom, utom vad byggnadstomter beträffar;

2) grundande av fasta fonder, bildade av kommunens egna ordinarie eller extraordinarie inkomster, eller anvisande av

medel ur slik fond;

3) beviljande av ordinarie och extraordinarie anslag för såvitt fråga är om höjande av ordinarie eller extraordinarie anslag eller om beviljande av helt och hållet nya anslag;

4) upptagande av nya lån eller om-sättning av eller förlängning av betalningstiden för upptagna lån, varvid dock likvidationsplan fastställas med enkelröstpluralitet; samt

5) borgesförbindelse.

Då beslutet är enhälligt, bestyrke ordföranden detta och befäste beslutet utan omröstning.

§ 27.

Fullmäktiges beslut i avgjort ärende, så ock huru val av revisorer och revisorssuppleanter utfallit, skall, så snart det i saken tillkomna protokollet blivit justerat, skriftligen meddelas magistraten.

Utgående expeditioner underskrivas av ordföranden samt kontrasigneras av sekreteraren.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1926, men böra vederbörande redan under år 1925 i enlighet därmed verkställa erforderliga val och vidtaga övriga förberedande åtgärder, på det att densamma må kunna från nämnda dag fullständigt tillämpas. I december månad 1925 väljes det antal stadsfullmäktige, vilket enligt lagen bör i staden finnas, och avgå sedermera vid årsskiftet samtliga tidigare valda fullmäktige och suppleanter. I övrigt ankomme det på statsrådet att vid förefallande behov meddela närmare föreskrifter beträffande denna lags bringande i verkställighet.

Det alla, som vederbör, till efterrättelse länder.

Helsingfors, den 21 februari 1925.

Republikens president
K. J. STÅHLBERG.

Minister för inrikesärendena *Gunnar Sahlstein.*

N:o 27.

Ålands landstings beslut

om antagande av lagen om ändring av kommunallagen för landskommunerna,
given den 21 februari 1925.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 6 maj 1925.

Utfärdat i Mariehamn den 14 juli 1925.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting antagit att uti tillämpliga delar gälla i landskapet Åland, räknat från den 1 januari 1926,

L a g

om ändring av kommunallagen för landskommunerna, given den 21 februari 1925, dock sålunda

att vederbörande myndigheter redan under år 1925 i enlighet därmed äga verkställa erforderliga val och

Mariehamn den 2 mars 1925.

vidtaga övriga förberedande åtgärder i avseende å lagens fullständiga tillämpning från sagda dag; samt

att i december månad 1925 väljes det antal fullmäktige, vilket enligt lagen bör i kommunerna finnas, skollande vid årsskiftet samtliga tidigare valda fullmäktige och suppleanter avgå; varhos å landskapsnämnden ankommer att vid förefallande behov meddela närmare föreskrifter beträffande denna lags bringande i verkställighet.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom
talman

Johannes Eriksson
victalman.

Aug. Karlsson
victalman.

Ovannämnda lag är av följande lydelse:

N:o 71.

L a g

om ändring av kommunallagen för landskommunerna.

Given i Helsingfors, den 21 februari 1925.

Med upphävande av lagen av den 23 december 1920, angående tillämpning i vissa fall av kommunala vallagen samt kommunallagen för landskommunerna och kommunallagen för städerna, alla av den

27 november 1917, för såvitt densamma berör kommunallagen för landskommunerna, stadgas härmed, i enlighet med Riksdagens beslut, att 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 20, 23, 26, 27 och 46 §§

i sagda kommunallag för landskommuner-
na, 6, 10, 13, 20 och 26 §§ sådana
de lyda i lagen av den 27 mars 1919
samt 9 § sådan densamma lyder i lagen
av den 15 augusti 1919, skola erhålla
följande ändrade lydelse:

§ 6.

Kommunalfullmäktige väljas till så-
dant antal, att i landskommun, vars folk-
mängd enligt mantalslängden utgör:

	1,000 eller därunder	utses	11
över	1,000, men ej över	2,000	" 13
"	2,000, " " "	4,000	" 15
"	4,000, " " "	6,000	" 17
"	6,000, " " "	8,000	" 19
"	8,000, " " "	10,000	" 23
"	10,000, " " "	15,000	" 29
"	15,000, " " "	20,000	" 35
"	20,000		41

Suppleanter för fullmäktige väljas till
det i kommunala vallagen stadgade an-
tal.

I Lappmarkens härad, i Kuolajärvi och
Ranua kommuner av Kemi härad, i Kuu-
samo, Pudasjärvi och Taivalkoski kom-
muner av Uleå härad, i Suomussalmi kom-
mun av Kajana härad samt i Petsamo
härad må likväl med landshövdingens
tillstånd bestämmas om tillsättande av
ett mindre antal fullmäktige, dock ej
färre än elva.

§ 7.

Kommunalfullmäktige utses genom
omedelbara och proportionella val.

Vid valen hava alla valberättigade lika
rösträtt.

Ej må valrätt utövas genom ombud.

Om valen och huru dessa skola för-
rättas stadgas närmare i kommunala
vallagen.

§ 8.

Kommunalfullmäktige och deras supple-
anter väljas vid vart tredje år ske-
ende ordinarie val för tre år, och varar
deras uppdrag till utgången av det ka-
lenderår, varunder nästföljande val av
kommunalfullmäktige bör verkställas.

§ 9.

Rätt att välja fullmäktige tillkommer
envar medlem av landskommun, såväl
man som kvinna, som äger finsk med-
borgarrätt och före valårets ingång fyllt
tjuguet år och vilken vid senast för-
rättade mantalsskrivning upptagits i kom-
munens mantalslängd.

Valrätt tillkommer likväl icke:

- 1) den, som står under förmyndarskap;
- 2) den, som av annat skäl än meddel-
löshet, styrkt medelst intyg av kommu-
nalstyrelsen, under de två närmast före-
gående åren uraktlåtit att gälda honom
påförda kommunala avgifter;
- 3) den, som i kommunalhem, i annan
kommunal fattigvårdsinrättning eller an-
norledes året om åtnjuter full fattigvård;
- 4) den, som på grund av domstols laga
kraft ägande utslag saknar medborgerligt
förtroende eller är ovärdig att nyttjas i
landets tjänst eller att föra annans ta-
lan; samt
- 5) den, som övertygats om att hava
vid kommunala val köpt eller sålt röst
eller på flere än ett ställe angivit sin
röst, eller genom våld eller not stört
valfriheten eller gjort försök därtill, ända
till utgången av det tredje kalender-
året efter det, då utslaget vunnit laga
kraft.

§ 10.

Valbar till fullmäktig och övriga kom-
munala förtroendeuppdrag, för så vitt an-
gående dem icke är särskilt stadgat, är
envar i kommunen bosatt person, som är
berättigad att delta i val av fullmäkti-
ge. Till revisor kan dock utses även i
annan kommun bosatt finsk medborgare,
såframt han därtill samtycker.

§ 11.

Ej må vald fullmäktige avsäga sig
uppdraget, ifall han icke uppnått sextio
års ålder.

Den, som under de tre nästföregående å-
ren varit fullmäktig, ordförande eller leda-
mot i kommunalnämnd eller ordförande i
annan likartad för verkställighet och för-
valtning av kommunens angelägenheter
tillsatt styrelse, är likväl berättigad att
under de tre följande åren åtnjuta be-

frivelse från uppdraget att vara fullmäktig.

Sker avsägelse på sådan grund, träder suppleant i den valdas ställe.

Uppgives såsom stöd för avsägelse sjuklighet eller civil, militär eller ekklesiastik, ämbets- eller tjänstbefattning, familjeförhållanden eller något annat skäl, äge fullmäktige pröva det anmälda hindret.

Godkännes avsägelsen, träder suppleant i stället.

§ 13.

Fullmäktige väljer årligen inom sig ordförande och viceordförande.

Till sådan befattning må likväl icke utses kronfogde, kronolänsman, polis eller utmätningsbiträde.

Ej må den valda avsäga sig uppdraget, ifall han icke under de tre nästföregående åren innehått samma befattning.

Om ordförande eller viceordförande dör eller i följd av bortflyttning eller annan laga orsak avgår, innan tiden för hans uppdrag är ute, utses annan person i hans ställe för den tid, som återstår. Lag samma vare, där fullmäktiges ordförande eller viceordförande utses till ordförande, viceordförande eller ledamot i kommunalnämnden.

Om verkställt val av ordförande och viceordförande avgive fullmäktige till landshövdingen skriftligt meddelande.

A fullmäktige ankommer att fastställa ordförandens arvode.

§ 15.

Fullmäktige äga överlägga och besluta beträffande följande ärenden, nämligen:

1) inrättande av folkskolor och andra bildningsanstalter, understödande av medellösa barns skolbesök samt befordrande av folkbildningen;

2) befrämjande av näringar och höjande av yrkesskicklighet;

3) åtgärder, som kunna anses nödiga till befrämjande av sedlighet, nykterhet samt allmän ordning och säkerhet;

4) kommunal hälso- och sjukvård samt barnmorskeverksamhet;

5) understödande av personer, som genom arbetslöshet, arbetsoförmåga eller på annat sätt råkat i hjälplöst läge;

6) anordnande av barnavård och barnskydd;

7) grundande av produktionsinrättningar och övertagande av redan förefintliga sådana;

8) stiftande av arbetslöshetsfonder;

9) anskaffande av rättshjälp för fattiga;

10) tillsättande av kommunala yrkesinspektörer;

11) grundande av arbetsförmedlingsbyråer;

12) frågor rörande bostadsförhållanden och kolonisationsverksamhet;

13) frågor angående kommunens hus och inrättningar;

14) inrättande och förvaltning av spannmålsånemagasin samt fender för likartade ändamål;

15) inrättande av allmänna upplagsmagasin med rätt att utgiva warrants;

16) jakt och djurfångst samt önske på kommunen tillhöriga områden ävensom åtgärder till skadedjurs utrotande;

17) åtgärder till förekommande av eldsvåda och fareld samt grundande av brandstodsföreningar;

18) fastställande av utgifts- och inkomststat för kommunen;

19) anskaffande av medel för kommunens gemensamma behov genom uttaxering eller upptagande av lån, samt förvaltning av kommunens fonder och övriga samfällda egendom ävensom meddelande av ansvarsfrihet för förvaltningen;

20) val av representanter till sammanträde av flere kommuners ombud ävensom val av ordförande, viceordförande, ledamöter och suppleanter i kommunalnämnden samt av kommunens revisorer och revisorssuppleanter;

21) utseende av central- och valnämnder i kommunen, så ock taxerings- och prövningsnämnder samt sådana nämnder, styrelser och personer, vilka kunna förutom kommunalnämnden erfordras för verkställighet och förvaltning;

22) fastställande av reglementen och instruktioner, som skola iakttagas inom kommunalförvaltningen;

23) frågor om samverkan kommuner emellan; samt

24) andra angelägenheter, vilka kunna tillhöra kommunens samfällda verksamhetsområde.

Fullmäktige tillkommer dessutom att avgiva utlåtanden i frågor, som av landshövdning eller andra myndigheter i sådant avseende till fullmäktige hänskjutas.

Handläggning av de ärenden, vilkas behandling jämlikt särskilda lagar och författningar ålegat kommunalstämma, ankommer efter det denna lag trätt i gällande kraft å kommunalfullmäktige.

§ 20.

Fullmäktige sammanträda så ofta omständigheterna det påkalla, i varje händelse på följande tider:

i januari för val av ordförande och viceordförande för fullmäktige, samt, enligt fullmäktiges beslut, av minst tre och högst fem revisorer och lika många revisorssuppleanter för att granska kommunalförvaltningen och kommunens räkenskaper för det löpande året; fullmäktige kunna dock överlämna tillsättandet av en revisor och en revisorssuppleant åt någon av statsrådet i detta syfte godkänd kommunal centralorganisation;

i april månad för fattande av beslut i anledning av de berättelser och redovisningar, som kommunalnämnden och övriga styrelser avgivit för föregående årets förvaltning samt revisorernas i anledning därav avgivna utlåtande;

i juni månad det år, då ordinarie val av fullmäktige bör verkställas för val av medlemmar i centralnämnd och valnämnder för kommunens allmänna val;

i september månad, då val sker av ordförande, viceordförande, ledamöter och suppleanter i kommunalnämnden, av medlemmar i taxerings- och prövningsnämnderna samt av personer till de övriga kommunala befattningar, som vid årets slut bliva lediga; och

i november eller december månad för fastställande av kommunens utgifts- och inkomststat för det följande året.

Kan här är nämnt, icke av fullmäktige handläggas å stadgad tid, åligger det fullmäktiges ordförande att så snart ske kan utsätta dag för ärendets behandling. Därest den tid, för vilken kommunens för viss tid valda befattningshavare blivit utsedda, utgår innan val av nya befattningshavare efter dem förrättats, vare de, som äro i

tur att avgå, skyldiga att kvarstå i sina befattningar till dess valet ägt rum.

§ 23.

Ej må ärende av kommunalfullmäktige företagas till behandling eller beslut därri fattas, såframt ej minst två tredjedelar av fullmäktiges hela dåvarande antal äro tillstädes.

§ 26.

Sedan överläggning vid fullmäktiges sammanträde ägt rum och av ordföranden förklarats avslutad, framställe han omröstningsproposition så avfattad, att svarat »ja» eller »nej» uttrycker fullmäktiges beslut.

Sedan propositionen blivit besvarad, give ordföranden tillkänna, huru enligt hans uppfattning beslutet utfallit, och befäste detsamma, där annan omröstning ej begäres, med klubbslag. Askas omröstning, må den verkställas öppet och efter upprop.

Den åsikt, för vilken de flesta rösterna avgivits, gälle såsom fullmäktiges beslut, förutom där viss stadgad röstövertikt enligt denna lag erfordras. Falla rösterna jämnt, gälle som beslut den åsikt, för vilken ordföranden avgivit sin röst. Sedan utgången av omröstningen blivit känd, avsäge ordföranden beslutet.

Då beslutet är enhälligt, betyrt ordföranden detta och befäste beslutet utan omröstning.

§ 27.

Val, som verkställas av kommunalfullmäktige, kommunalnämnd, taxeringsnämnd eller andra kommunala styrelser, böra försiggå med tillämpning av proportionellt valsätt, såframt två eller flere personer skola utses och därest fjärdedelen av de i valet deltagande det fordrar.

Om en person skall väljas eller då majoritetsval eljest användes, betraktas den eller de såsom valda, vilka vid valet erhållit de flesta rösterna.

Proportionella val och, då sådant påyrkas, jämväl övriga val förrättas med slutna sedlar. Vid lika röstetal avgör lotten.

§ 46.

Ordförande, viceordförande och ledamöter i kommunalnämnd väljas för tre år. Av nämndens ledamöter avgår årligen en tredjedel, vid första årets utgång de, vilkas namn bilda sista tredjedelen av de vid första valet utsedda, vid andra årets utgång de, vilkas namn bilda näst-sista tredjedelen av dem, som vid sagda val utsetts, och därefter i tur. Är antalet ledamöter icke delbart med tre, avgår första och andra året det antal, som motsvarar det erhållna kvottalets närmast lägre tal.

Beträffande rättighet för vald person till avsägelse och avgång gälla vad om fullmäktige i sådant avseende är i 11

och 13 §§ av denna lag samt i 43 § av kommunala vallagen stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1926, men böra vederbörande redan under år 1925 i enlighet därmed verkställa erforderliga val och vidtaga övriga förberedande åtgärder, på det att densamma må kunna från nämnda dag fullständigt tillämpas. I december månad 1925 väljas det antal fullmäktige, vilket enligt lagen bör i kommunen finnas, och avgå vid årsskiftet samtliga tidigare valda fullmäktige och suppleanter. I övrigt ankomme det på statsrådet att vid förefallande behov meddela närmare föreskrifter beträffande denna lags bringande i verkställighet.

Det alla, som vederbör, till efterrättelse länder.

Helsingfors, den 21 februari 1925.

Republikens president

K. J. STÅHLBERG.

Minister för inrikesärendena *Gunnar Sahlstein.*

N:o 28.

Ålands landstings beslut

om antagande av lagen om ändring av kommunala vallagen,
given den 21 februari 1925.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 6 maj 1925.

Utfärdat i Mariehamn den 14 juli 1925.

På framställning av Ålands land-
skapsnämnd har Ålands landsting
antagit att gälla uti landskapet Åland,
räknat från den 1 januari 1926,

L a g

om ändring av kommunala vallagen,
given den 21 februari 1925, dock så-
lunda,

att densamma skall tillämpas redan under år 1925 med avseende å val av fullmäktige samt övriga förtroendemän och befattningshavare, vilkas uppdrag vidtager år 1926; samt

Mariehamn, den 2 mars 1925.

att å landskapsnämnden ankommer att förordna om verkställande av fyllnadsval och utsättande av sådan ny tid för förrättning, varom i 47 § omförmäles.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom

talman.

Johannes Eriksson

vicetalman.

Aug. Karlsson

vicetalman.

Ovannämnda lag är av följande innehåll:

L a g

om ändring av kommunala vallagen.

Given i Helsingfors, den 21 februari 1925.

Med upphävande av lagen av den 23 december 1920, angående tillämpning i vissa fall av kommunala vallagen samt kommunallagen för landskommunerna och kommunallagen för städerna, alla av den 27 november 1917, för såvitt densamma berör kommunala vallagen, stadgas härmed, i enlighet med Riksdagens beslut, att 1, 3, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 28, 34, 37, 38, 42, 43, 45, 47 och 49 §§ i sagda vallag, 4 § sådan den lyder i lagen av den 15 augusti 1919, skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 1.

Ordinarie val av fullmäktige, varom stadgas i 7 § av kommunallagen för landskommunerna och i 8 § av kommunallagen för städerna, skall vidtaga den 4 december och slutföras samma eller, om fullmäktige så bestämma, följande dag.

Om förrättande av fyllnadsval stadgas i 45 §.

§ 3.

För valets förrättande utse fullmäktige i juni månad av det år, varunder

val av fullmäktige skall verkställas, bland kommunens valbara medlemmar en centralnämnd, bestående av en ordförande och fyra ledamöter, av vilka fullmäktige förordna en till viceordförande, jämte fyra suppleanter, samt, där kommunen är indelad i röstningsområden, särskilt för varje sådant område en valnämnd, bestående av en ordförande och två ledamöter, av vilka fullmäktige förordna den ena till viceordförande, jämte tre suppleanter; och fortgår tiden för deras uppdrag, till dess nya nämnder utsetts.

Dör ordförande, ledamot eller suppleant i central- eller valnämnd eller avgår han till följd av bortflyttning eller annan laga orsak, innan tiden för hans befattning är ute, skall fyllnadsval verkställas.

§ 4 .

För varje röstningsområde skall inom augusti månad vallängd upprättas av områdets valnämnd. I vallängden införas enligt årets mantalslängd samtliga inom röstningsområdet bosatta medlemmar av kommunen, vilka före ingången av det löpande året fyllt tjuguettt år. Ar om-

ståndighet vederlig, som utesluter någon i längden antecknad person från valrätt, skall därom antecknas vid hans namn i längden. Valnämnden bör underskriva vallängden.

I stad ankommer det å magistraten att för varje röstningsområde upprätta erforderlig vallängd och gälle för övrigt beträffande magistraten vad i 5, 6 och 7 §§ stadgas om valnämnd.

Vederbörande mantals- eller härads-skrivare skall det år, då val av fullmäktige skall verkställas, före augusti månads ingång emot stadgad avgift till valnämnd översända förteckning över alla enligt det löpande årets mantalslängd inom röstningsområdet bosatta personer, som fyllt tjuguet år. Förteckningen införes på blanketter, som av statsrådet fastställas.

Vederbörande prästerskap och församlingsföreståndare samt mantals- och härads-skrivare, kronolänsman och stadsfiskal äro skyldiga att lämna valnämnd erforderliga upplysningar.

§ 7.

Har ej yrkande om ändring i vallängden inom föreskriven tid gjorts hos valnämnden, teckne denna å längden intyg, att densamma äger laga kraft.

Har ändringsyrkande framställts, skall valnämnden, sedan dess beslut i anledning av yrkandet vunnit laga kraft eller slutligt utslag på anförda besvär kommit nämnden till handa, i vallängden införa av nämnda beslut eller utslag påkallade rättelser, varefter vallängden åtecknas intyg, att den, sålunda rättad, skall vid valet lända till efterrättelse. Dock må icke valförrättningen hindras eller dess upphävande föranledas därav, att slutligt utslag i anledning av påyrkad rättelse av vallängden icke före valdagen hunnit givas eller bringas till valnämndens kännedom.

§ 8.

Hava valberättigade medlemmar av valkrets i en av dem undertecknad skrift enats att vid utsatt val rösta på en eller flere i skriften nämnda personer, vare sådan valmansförening berättigad

att hos centralnämnden anhålla, att föreningens kandidatlista offentliggöres och införes i den valsedel, som skall användas vid valet. Undertecknarna av skriften skola vara minst så många som det antal fullmäktige, vilket vid ordinarie val av fullmäktige i kommunen bör utses. Samma person må ej underteckna flere än en sådan skrift; har det skett, bör centralnämnden från samtliga skrifter avlägsna hans underskrift.

§ 9.

Skrift, varigenom valmansförening bildas, skall vara dagtecknad och innehålla bemyndigande för en medlem av föreningen att vara dess ombudsman, ävensom kandidatlista, vilken får upptaga högst dubbelt så många namn som det antal fullmäktige, vilket bör vid valet utses, och skola kandidaternas namn samt yrke eller syssla tydligt angivas.

§ 11.

Centralnämnden skall till kännedom meddela, huru många fullmäktige som skola vid det förestående valet utses, av vem till valet hörande handlingar emottagas samt när och var de böra till vederbörande inlämnas.

Tillkännagivandet skall ske i den ordning, som beträffande övriga kommunala tillkännagivanden är gällande, samt genom anslag i centralnämndens samlingsrum.

§ 12.

Centralnämnden sammanträder åtminstone den 20 oktober, den 5 och 12 november samt dagen efter valet.

Den 20 oktober utfärdar centralnämnden de i 11 § omförmälda meddelanden.

Den 5 november upptager nämnden till granskning de ansökningar, som för valmansföreningarna inlämnats, och meddelar dem de valberättigade till kännedom på samma sätt, som användes för övriga kommunala tillkännagivanden, samt dessutom genom anslag i centralnämndens samlingsrum. Finnes ansökan icke vara behörigen gjord eller valmansförening icke lagligen bildad, skall om-

budsmannen meddelas underrättelse, att ansökningen icke bifallits, samt skälen för avslaget tillika angivas. Ombudsman have likväl rätt att ännu inom sju dagar därefter rätta det, som föranlett ansökningens förkastande.

Den 12 november granskas de ändringar, vilka ombudsman vidtagit på grund av den honom enligt 3 mom. tillkommande rätt.

§ 13.

Har endast en kandidatlista blivit för valet godkänd, verkställes icke särskild valförrättning utan förfare centralnämnden såsom i 28 § 1 mom. sägs.

Därest två eller flere kandidatlistor för valet godkänts, bör centralnämnden sammanställa den valsedel, som skall vid valet användas och i vilken de iagligen bildade valmansföreningarnas kandidatlistor intagas i den ordningsföljd, vari de inlämnats samt försedda envar med sin ordningsnummer och avskilda från varandra genom tydliga linjer.

Valsedeln må ej innehålla annat än gemensam rubrik, utvisande för vilket val densamma uppgjorts, ävensom samtliga kandidatlistor med deras ordningsnummer.

Valsedeln bör meddelas de valberättigade till kännedom på sätt, som i 12 § 3 mom. stadgas. Sådana valsedlar skola även, genom centralnämndens försorg stämplade såsom ogiltiga, såvitt möjligt tillställas varje valmansförenings ombudsman i så många exemplar som det finnes undertecknade å den skrift, varigenom valmansförening bildats.

§ 28.

Har blott en kandidatlista blivit för valet godkänd, anses denna hava vunnit valmännens enhälliga anslutning, och förklare centralnämnden vid sammanträde den 4 december för valda så många av kandidatlistans valbara kandidater, räknat från listans början, som skola vid valet utses.

Har särskild valförrättning ägt rum, bör rösträkningen vidtaga dagen efter valet samt så snart som möjligt slutföras.

Då rösträkningen skall begynna, öppnas de från varje särskilt röstningsområde till centralnämnden inkomna valsedlarnas omslag, räknas däri befintliga valsedlar och jämföres antalet med det i valnämndens protokoll antecknade.

Därefter skola valsedlarna öppnas och ordnas sålunda, att till en röstgrupp förenas de sedlar, i vilka väljarna avgivit sin röst för samma kandidatlista.

§ 34.

Förenad röstgrupp tillkommande platser bland fullmäktige fördelas mellan de till röstgruppen hörande enkla röstgrupperna på sätt i 31, 32 och 33 §§ stadgas, varvid varje röstgrupps röstetal i sin tur delas med ett, två, tre och så vidare, de erhållna kvottalen ordnas i följd efter sin storlek samt från denna kvotföljd, utgående från dess början, avskiljas så många kvottal som antalet av de platser den förenade röstgruppen äger fylla bland fullmäktige, och tillkommer varje enkel röstgrupp så många platser bland fullmäktige som kvottal blivit för densamma avskilda.

§ 37.

Om vid tillämpningen av stadgandena i 31 § 3 mom. 34 § 2 mom. eller 36 § nödigt antal namn icke finnes å röstgrupps kandidatlista, fylles ledig vorden plats, där röstgruppen hör till förenad röstgrupp, ur den röstgrupp, vars kvottal närmast hade avskilts, om det i 34 § 2 mom. omnämnda avskiljande av kvottal hade fortsatts, och, där röstgruppen är ensamstående, ur den röstgrupp, vars kvottal närmast hade kommit att avskiljas, om det i 31 § omnämnda avskiljande av kvottal hade fortsatts. Lag samma vare, då förenad röstgrupps samtliga kandidater redan blivit såsom valda avskilda.

Därest icke alla de platser, som bort genom valet besättas, kunna med tillämpning av ovanstående bestämmelser fyllas, förblir fullmäktiges antal tillsvidere ofullständigt.

§ 38.

Till suppleanter för fullmäktige utses för varje enkel röstgrupp lika mån-

ga kandidater som de för röstgruppen valda fullmäktiges antal utgör, dock minst två, och avskiljas för detta ändamål från varje enkel röstgrupps kandidatlista i ordningsföljd framåt så många namn, som gruppen äger utse suppleanter, med förbigående endast av namnen på de kandidater, vilka redan äro valda till fullmäktige eller suppleanter.

Förelår icke antalet av enkel röstgrupps kandidater till besättande av alla de suppleantplatser, som enligt 1 momentet skulle tillkomma dem, förblir antalet suppleanter, som borde för densamma utses, ofullständigt.

§ 42.

Valresultatet skall av centralnämnden kungöras på enahanda sätt, som övriga kommunala tillkännagivanden offentliggöras, samt skriftligen meddelas fullmäktige.

§ 43.

Om medlem av fullmäktige dör eller i följd av bortflyttning eller för annan laga eller av fullmäktige godkänd orsak avgår innan tiden för hans upparag är ute, eller är på grund av skäl, som av fullmäktige godkännes, för minst två månaders tid förhindrad att delta i fullmäktiges göromål, bör fullmäktiges ordförande i hans ställe inkalla första därtills ännu ej i anspråk tagna suppleant från den enkla röstgrupp, för vilken den avgångna eller förhindrade blivit vald.

Där för röstgruppen suppleant ej finnes, inträda i stället, om röstgruppen hör till förenad röstgrupp, enligt sin ordningsföljd suppleanterna för den minsta därtill hörande enkla röstgrupp, därefter för den närmast minsta och så vidare, samt, om röstgruppen varit ensamstående, suppleanterna för den minsta enkla röstgruppen enligt kandidatlistans ordningsföljd och så vidare. Lag samma vare, då förenad röstgrupps alla suppleanter inträtt bland fullmäktige eller oljast avgått.

Kunna icke genom tillämpning av bestämmelserna i 1 och 2 momenten alla platser bland fullmäktige besättas, hand-

have fullmäktige tills vidare i ofullständigt antal sitt värv.

Suppleant tjänstgör såsom fullmäktig under den tid, som för den avgångna skulle hava återstått, eller, därest han trätt i tillfälligtvis förhindrad fullmäktigs ställe, så länge hindret varar.

§ 45.

Godkännes besvären och förordnas till nytt val, åligger det centralnämnden att ofördröjligen skrida till valets förrättande, och skall vid valet användas då gällande vallängd. De sålunda valda fullmäktiges uppdrag varar till utgången av det kalenderår, då den kommunala valperioden första gången utlöper. De tidigare valda böra emellertid kvarstå vid sitt uppdrag tills det nya valet verkställts.

Har fullmäktiges antal av en eller annan orsak nedgått så, att detsamma icke utgör tre fjärdedelar av det stadgade antalet, bör fullmäktiges ordförande genom landshövdingen om förhållandet anmäla hos statsrådet, som, såframt skäl därtill anses förekomma, förordnar om verkställande av fyllnadsval, och skall vid valet användas då gällande vallängd. För de vid valet utsedda fullmäktige väljas likaledes suppleanter enligt enahanda grunder som vid ordinarie fullmäktigval, och iakttages vid dylikt val jämväl för övrigt i tillämpliga delar vad i denna lag stadgas.

§ 47.

Kan fullmäktigval eller därtill hörande förberedande åtgärd av någon orsak icke verkställas å tid, som i denna lag stadgas, må statsrådet utsätta ny tid för förrättningen, och vare, därest val icke skett före valperiodens slut, de fullmäktige och suppleanter, vilkas verksamhetstid under mellantiden utgår, skyldiga att kvarstå i sitt uppdrag, till dess valet ägt rum och de valdas verksamhet vidtagit.

§ 49.

När i nybildad kommun val av fullmäktige första gången skall ske, ankommer det, därest den nya kommunen är

landskommun eller köping, på en av landshövdingen tillsatt organisationsnämnd, samt i stad på magistraten att utse centralnämnd och valnämnder för röstningsområdena, och kvarstå dessa i sitt uppdrag till dess nya nämnder blivit av fullmäktige i den nya kommunen utsedda; börande sagda organisationsnämnd eller magistraten jämväl vidtaga övriga å fullmäktige med avseende å valet ankommande åtgärder.

Vid sådant val utses så många fullmäktige och suppleanter som i kommu-

nallagarna för landskommunerna och för städerna stadgas.

De valda fullmäktiges uppdrag varar till utgången av det kalenderår, då den kommunala valperioden i landets övriga kommuner nästa gång utlöper.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1926, men tillämpas redan under år 1925 med avseende å de val av fullmäktige och övriga kommunala förtroendemän och befattningshavare, vilkas uppdrag vidtager år 1926.

Det alla, som vederbör, till efterrättelse länder.

Helsingfors, den 21 februari 1925.

Republikens president

K. J. STÅHLBERG.

Minister för inrikesärendena *Gunnar Sahlstein.*

N:o 29.

Ålands landstings beslut

om antagande av lagen om ändring av lagen angående kostnaderna för folkskolväsendet, given den 31 december 1924.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 5 juni 1925.

Utfärdat i Mariehamn den 14 juli 1925

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting beslutit antaga att såsom landskapslag gälla i landskapet Åland

L a g

om ändring av lagen angående kostnaderna för folkskolväsendet, given den 31 december 1924, dock sålunda

att pension eller understöd, som i lagen omförmäles, skall utgå ur landskapets medel, ävensom

att landskapsnämnden äger förord-

Mariehamn den 2 mars 1925.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom

talman.

Johannes Eriksson

vicetalman.

Aug. Karlsson

vicetalman.

Ovannämnda lag är av följande innehåll:

L a g

om ändring av lagen angående kostnaderna för folkskolväsendet.

Given i Helsingfors, den 31 december 1924.

I enlighet med Riksdagens beslut stadgas härmed, att 26 § i lagen den 15 april 1921 angående kostnaderna för folkskolväsendet skall från och med den 1 januari 1925 erhålla följande ändrade lydelse:

§ 26.

Ordinarie lärare vare efter 30 års lärartjänst vid avgång från tjänsten berättigad att för sin återstående livstid erhålla årlig pension av staten enligt följande grunder:

lärare vid högre folkskola och folkskola med förkortad lärokurs 8,000 mark; samt

lärare vid lägre folkskola 6,000 mark.

Om ordinarie lärare därförinnan drabbas av obotlig sjukdom eller befinnes utan eget förvällande eljest hava blivit oförmögen att sin tjänst längre sköta, skall honom, vid avgång från tjänsten, beviljas ett årligt understöd för livs-

Det alla, som vederbör, till efterrättelse länder.

Helsingfors, den 31 december 1924.

Republikens president
K. J. STÅLHBERG.

Biträdande undervisningsminister *Oskari Mantere.*

tiden, motsvarande för den, som tjänat 5 år, en fjärdedel av ovanuppgivna fulla pensionsbelopp, samt för den, som tjänat längre tid, ytterligare för varje tjänsteår en tjugonedel av sagda belopp, till dess att den, som tjänat 20 år, erhåller fullt pensionsbelopp.

Varder lärare av annan anledning entledigad, vare ej berättigad till pension eller understöd.

Statsrådet äge rätt förordna, att lärare på grund av försvagade krafter skall avgå ur tjänsten och tilldelas pension.

Lärare vid lägre folkskola, som enligt gällande författningar är berättigad till samma pension som lärare vid högre folkskola, skall bibehållas vid sådan rätt efter denna lags trädande i kraft.

Stiger eller faller levnadskostnadsindex, höjas eller sänkas de enligt denna paragraf utgående pensionerna samtidigt och med samma procenttal, som den innehavare av statstjänst och befattning tillkommande avlöningen.

N:o 30.

Ålands landstings beslut

om antagande av förordningen angående kompetensfordringarna för lektorstjänster i modersmålet, given den 22 november 1924.

Föredraget för REPUBLIKENS PRESIDENT den 5 juni 1925.

Utfärdat i Mariehamn den 14 juli 1925.

På framställning av Ålands landskapsnämnd har Ålands landsting antagit att gälla i landskapet Åland

Mariehamn den 2 mars 1925.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom
talman.

Johannes Eriksson
vicesalman.

Aug. Karlsson
vicesalman.

Förordning

angående kompetensfordringarna för lektorstjänster i modersmålet, given den 22 november 1924.

Ovannämnda förordning är av följande innehåll:

Förordning

angående kompetensfordringarna för lektorstjänster i modersmålet.

Given i Helsingfors, den 22 november 1924.

Utöver vad i 51 § av skolordningen den 8 augusti 1872 samt i förordningen angående tillägg till stadgandena om kompetens för lärar- och lärarinnetjänster i modersmålet, given den 20 februari 1920, finnes stadgat, varder härmed, på föredragning av biträdande Undervisningsmi-

nistern, angående kompetensfordringarna för lektorstjänster i modersmålet stadgat som följer:

§ 1.

Av sökande till lektorstjänst i modersmålet vid finskspråkiga läroverk fordras

vitsord 1) i finska språket och litteraturen eller i finskugrisk språkforskning, samt 2) i inhemsk litteratur eller i estetisk och nyare litteratur.

Av sökande till lektorstjänst i modersmålet vid svenskspråkiga läroverk fördras vitsord 1) i svenska språket och litteraturen eller i nordisk filologi, samt 2) i inhemsk litteratur eller i estetisk och nyare litteratur.

Såsom villkor för erhållande av äldre lektorstjänst fördras vitsordet laudatur i ettdera av ämnena i förstnämnda ämnesgrupp och vitsordet cum laude approbatur i ettdera av ämnena i den senare gruppen, eller tvärtom vitsordet cum lau-

de approbatur i den förra och vitsordet laudatur i den senare ämnesgruppen. För yngre lektorstjänst medföra kompetens vitsordet cum laude approbatur i den förra och vitsordet approbatur i den senare ämnesgruppen.

§ 2.

Denna förordning träder i kraft den 1. januari 1927, men har icke avseende på dem, vilka före sagda dag enligt nu gällande stadganden förvärvat fullständig kompetens för ovannämnda tjänster, pedagogie-examen, auskultering och praktiskt lärarprov häri icke inbegripna.

Det alla, som vederbör, till efterrättelse länder.

Helsingfors, den 22 november 1924.

Republikens president
K. J. STÅHLBERG.

Biträdande undervisningsminister *Antti Kukkonen.*

N:o 31.

Statsrådets beslut

angående de allmänna grunder, enligt vilka folkskollärare äger erhålla vederlag för de i 6, 8 och 10 §§ av lagen den 15 april 1921 angående kostnaderna för folkskolväsendet bestämda naturaförmåner.

Utfärdad i Helsingfors, den 30 december 1924.

Statsrådet har, i stöd av 11 § i lagen den 15 april 1921 angående kostnaderna för folkskolväsendet och med upphävande av statsrådets i saken den 11 augusti 1921 fattade beslut, vid föredragning från undervis-

ningsministeriet, funnit gott tillsvidare, ligt vilka folkskollärare äger erhålla räknat från den 1 januari 1925, fast vederlag för de i 6, 8 och 10 §§ i ställa följande allmänna grunder, en- sagda lag bestämda naturaförmåner:

Naturaförmåner, för vilka vederlag utgår	Vederlagets lägsta belopp	
	På billigare orter	På dyrare orter ¹⁾
1 rum eller kök, hyresvärde	400: —	1,000: —
huggen ved m ³ ²⁾	50: —	80: —
1 liter petroleum ³⁾	1: 80	1: 80
elektriskt ljus, kilovatt ⁴⁾	3: —	3: —
fähus, hyresvärde	200: —	300: —
foderlider, hyresvärde	75: —	100: —
vedlider, »	75: —	100: —
badstuga, »	200: —	300: —
källare, »	150: —	200: —
bod, »	100: —	150: —
vattenhämtning, där avståndet är över 100 m., för varje 100 m.	100: —	150: —
lega för odlingsjord per hektar	500: —	800: —
betesmark för ko	150: —	250: —

¹⁾ till dyrare orter räknas förstäder, köpingar, samhällen med sammanträngd befolkning och i avseende å bosätningens täthet med dem jämförliga trakter. Vederlaget bör i allmänhet lämpas efter de gångbara priserna på varje särskild ort;

²⁾ vedförbrukning i boningsrum 5 m³, i kök 12 m³ och i badstuga 3 m³ om året.

³⁾ petroleumförbrukning i lärarbostad på 3 rum 80 l., på 2 rum 60 l. och på 1 rum 50 l. om året.

⁴⁾ förbrukning av elektrisk ström i lärarbostad på 3 rum 80 kilovatt, på 2 rum 60 kilovatt och på 1 rum 50 kilovatt om året.

Det alla, som vederbör, till efter rättelse länder.

Helsingfors, den 30 december 1924.

Biträdande undervisningsminister *Oskari Mantere*.

Äldre regeringssekreterare *J. W. Kahiluoto*.